

Lányomnak

*„Amikor szeret valaki, akkor másbogy mondja ki a neved.
Valahol érzed, hogy az ő szájában biztonságban van a neved.”*

(Egy négyéves kislány)

*Mabonnap férjhez adlak, pedig nemrég születél,
gondolkodom, mit hagyjak rád, milyen útravalót,
fől-alá járok, erőlködöm, a papírt nézem,
az én számban nincsenek biztonságban a szavak,
nincs vagyonom, se meséim, se történelmem,
se bölcs nem vagyok, se világutazó kalandor,
itt maradtam a nyakadon koloncnak, tört árbc,
amin nem lobog vitorla, nem foghatsz ki szelet,
eldőlni fogok csak, mint az öreg elefántok,
s még a csontjaimból sem faragnak hamutartót.
De történjen bármi, mikor e verset olvasod,
tudni fogod, hogy értetek tértem vissza onnan,
ahol nincs napfény, megbocsátás, álom, se részvét,
csak a hideg szél fütyül kietlen sziklazugban,
és kísértetek árnyai lengnek a rét fölött.
Nagy barna szemedért fordultam időben vissza,
s tettem lábad elé szorongásom sárkányfejét,
búztam ki magam, és néztem a világon körbe,
amit megvetek, s kezdtem magam is építeni,
tudva, se jobbá, se szebbé soha nem tehetem.
Hozzáírok ezt-azt, talán magam elviselni,
tébolyát a magát faló ember farkasának,
az ördög káprázatát, mellyel elkábítja mind,
ki csak a húsban, a pénzben, a sebességben,
a parádében és botrányokban látja istenét,
s minél mélyebbre süllyed az öntudatlanságban,
annál mámorosabban, hisztérikusabban él,
követel, élvez – nem segíthet rajta semmi már.
Mégis: jó volt újraélni a napfényt, a havat,
az érintést, a ragaszkodást, az éhséget és
a szomjúságot, a napsütötte kő melegét,
bebunyit szemmel ácsorgást a szélben, mikor vállad
olykor csípőmhöz ért, hogy szerelmesnek láttalak
és táncolni színpadon, könnyeim, vérem ízét,*

*a frissen szelt kenyér illatát, a jó bort, melyből
 soha nem elég, erdőben az őzet s utcáink
 bolondjait, egy jó regényt s persze a verseket...
 Jó volt téged fölnevelni, még ha rossz apa voltam
 is, kárpótoltál számtalan vereségért, sebért,
 szívemet felhorzsolgattad, hogy érezzem: él, fájok
 s járok a magam lábain azóta is talán.
 Jó volt téged felnőni látni, büszke lenni rád,
 és azután elveszíteni, mikor egy másik
 férfi karjában a kertkapun kiandalogtál,
 s én függöny mögül árván még sokáig néztelek,
 mint mikor szüleim temettem, s magamat lestem
 minden utcasarkon, hogy vajon merre indul el:
 nehéz kő, mit sorsa görget, szél nem kaphatja föl.
 Légy boldog, amilyené engem tettél, még ha nem
 is láttad arcomon, amin az iszony és undor
 csalánja többször zöldellt az öröm tulipánja
 helyett, légy boldogabb nálam, töltsd be az élet-úrta,
 szűk örökségem, mit nem tudtam beénekelni.
 Ne haragudj ezért az érzelgős vallomásért,
 hogy nem adhatok mást, csak verseim: a múltadat,
 ezt kaptam én is, gazdálkodj vele belátásod
 szerint, ne húzzon vissza, mint engem, az anyanyelv,
 ez az átokverte ország s ez a gyermeki nép.
 Szállj magasabbra, ahová én nem voltam bátor,
 mert emlékeimhez láncoltak földi balladák.*

„Naiv” esszévers a természetről

*Úgy ülök itt, a konyhának iszkázi szegletén,
 mint a rab, s a rácsokon olykor kitekintek.
 A fákra, a szélbe, a vadászó sas történetébe.
 Megírom, mert szeretem őket, s ha már
 az én történetem nem írja meg senki sem.
 Persze, ilyesmi csak a magunkfajtának lehet,
 mármint története, amit annak enyhítéseképpen
 eszkábálunk, toldozgatunk százezer éve,*

*hogy nincsen történetünk. Ez a rögeszménk.
Ebbe kapaszkodunk a barlangok falára
fölfestett bölények óta. Misztikus érzés:
úgy hisszük, természetes, holott
azért kelt csak életre bennünk, hogy elnyomjuk
vereségünk, kudarcunk ízét a szánkban,
amiért történetünk „lett” egy történetek
nélküli csodavilágban, amit leigáztunk,
tettünk rabszolgává, hogy ne kelljen
föltárni, kiinni sebezhetőségünk forrásait
– csak megmagyarázni, oktatni, és széles
mozivásznakon sorakoztatni föl.
A sas működik, mert éhes. Mert fiókája van.
A nyúl, a pocok halálra retten, mert éhes
volt, és a rétre kimerészkedett. De nem
pergett le előtte élete, mikor búsába
mélyedtek a sasnak karmai. Csak mi
látjuk bele mindezt, amiért olyan
terepre tévedtünk, ahol magyarázatok
nélkül nincs megalkuvás.
Szánalmas a mi történetünk.
Nem lenne az, ha vállalnánk: költöttük,
betölteni vele a fák, a folyók, a tengerek
biányát. A luxus fedezete mindez, mellyel
ősi félelmeinket csillapítjuk. Ó, hányan
megmosolyognak most ezekért a sorokért.
De sajnós még többen vannak,
kik még csak meg sem értenek.*

Erdei közjáték

*Egyszer, gyerekkoromban, utánaeredtem egy őznek.
De avar-rejtette fatörzsben úgy eltaknyoltam,
bogy öröm volt nézni: zuhanásomban a testem szinte megnyúlt,
mint a ragadozóké a végzetes pillanatban. Ha tudnának röbögni
az őzek, visszhangzott volna a környék. Csak nézte értetlenül,
amint tollázkodom: szedegetem magamról az erdő koboldruháját,
törölgetem számról a nyirkos földet – majd egy fül- és
farkcsavarintás után tovaszökkent.
Ültem szótlánul csapdámak padján,
az orromból patakzó vért nevetve
mázolva szét indián-arcomon.*

Nádas